No. 1194 Zaterdag 17 November 1906. 23ste Jaargang.

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tree luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 16 Nov.

## NIJVERHEID.

De in het Koloniaal Verslag voorkomende Staat aantoonende de verdeeling der ingezetenen op het einde van 1905, in de kolonie Curaçao, naar verschillende beroepen, bedrijven en ambachten zal zeker door een ieder, die werkelijk belang stelt in de economische ontwikkeling onzer eilanden, met zeer veel belangstelling worden ingezien. Reeds de eerste blik overtuigt ons, dat de hooge waarde van deze Statistiek ten volle door het Bestuur is erkend. Dit jaar werd er voor het eerst ook een overzicht van het stadsdistrict bijgevoegd, zoodat nu een overzicht over de geheele kolonie is verstrekt.

De geleidelijke ontwikkeling en verbetering van het Koloniaal Verslag werkt bemoedigend en verdient reeds zeer veel lof. Dat er nog iets te wenschen overblijft bij dergelijk, nog bijna nieuw, statistisch werk, is zeer begrijpelijk.

De geheele *Bijlage* C is nog van zeer jongen datum. Voor het eerst werd zij opgenomen in het Verslag 1903, maar met bijvoeging van de volgende verklaring:

„In verband met hetgeen werd gezegd in noot 1 van het hoofdstuk Bevolking in het vorige verslag, moet worden medegedeeld, dat bij het opmaken van een staat, aantoonende de verdeeling van de bevolking naar de onderscheidene betrekkingen, beroepen en ambachten, eigenaardige moeilijkheden te voorschijn treden. De persoon bijv. die heden timmerman is, geeft morgen dat vak er aan, zoodra hij er geen bestaan meer bij vindt of een ander bedrijf hem meer toelacht, om sjouwer, visscher, landbouwer of matroos te worden. Het verkeer tusschen de eilanden onderling en met de naburige republieken is zoo gemakkelijk, dat personenverkeer tusschen die plaatsen dagelijks plaats vindt en velen voor korten, anderen voor langeren tijd óf het eiland verlaten, óf er zich komen vestigen. Tegen het nut van eene uitbreiding dezer statistiek zouden dan ook in de tegenwoordige omstandigheden niet opwegen de vrij aanzienlijke uitgaven, die daarmede gepaard zouden moeten gaan."

Zooals wij zagen werd deze statistiek, gelukkig, wel verder uitgebreid, ook tot het stadsdistrict van Curaçao, en wij hopen van harte, dat zij steeds met de meeste nauwkeurigheid zal worden bijgewerkt, zoo noodig verbeterd. Dat het zuiver opmaken van deze statistiek hoogst bezwaarlijk gaat, daarvan zijn wij overtuigd, maar tevens van het overgroot economisch belang dergelijke statistieken te bezitten.

Het aandachtig bestudeeren van deze Staten zal een zeer juist beeld kunnen geven van de welvaart, van de vooruitgang en ontwikkeling der bevolking. Deze Staten moeten ons de richting wijzen waarheen het volk moet worden geleid. Deze Staten zullen ons leeren zien, wat er nog aan de economische ontwikkeling der bevolking ontbreekt.

Ten zeerste zal een dergelijke studie worden bevorderd, wanneer deze statistieken zuiver en volledig worden opgemaakt en steeds volgens vaste orde.

De voornaamste beroepen en bedrijven en ambachten moeten allen worden genoemd, vooral de typisch Curaçaosche, of waarbij een nieuwe industrie in het leven werd geroepen, of een reeds bestaande dreigt te verloopen. Ook steeds in dezelfde orde. Wanneer deze volgorde ieder jaar anders is, wordt een overzicht over 10 jaren bijv. al heel moeilijk.

Men zou dan verplicht wezen zelf de staten volgens *vaste indeeling* over te schrijven, ofschoon het naast elkander leggen dezer statistieken voldoende wezen moest.

Waarom vielen dit jaar *de ambtenaren* weg uit het overzicht? de zeilmakers, vroedvrouwen? En waar blijven de drukkers, de sigarenmakers, kantwerksters, stoelenmatters schepenmakers, mijnwerkers, zoutgaarders waterverkoopers, etc.

Dat men de seinwachters niet meer vernoemde, begrijpen wij, maar het weglaten van beroepen etc. die hier noodig zijn, maar weinig beoefend worden vinden wij minder juist. Deze statistiek moet een VOLLEDIG overzicht geven, of zij verliest zeer veel van hare waarde. Bedrijven zooals dat der seinwachters bijv. wat door niemand anders kan worden uitgeoefend dan door de in betrekking zijnde personen, kunnen worden weggelaten, of aan den voet der Bijlage worden vernoemd. Wordt een bedrijf echter minder beoefend dan vroeger, dan moet het juist wel vermeld worden, opdat kan worden nagegaan, wat de oorzaak is van dit verval, en of het noodig is, dat bedrijf aan te moedigen en te bevorderen, of maar te laten vervallen.

Ook zoude het zijn nut hebben, wanneer aan den voet dezer bijlage, of in een afzonderlijk hoofdstuk eens werd aangegeven welke bedrijven, noodzakelijk voor de menschelijke samenleving, hier niet, of slecht worden uitgeoefend; welke ambachten te veel, welke te weinig worden beoefend; in hoeverre deze ambachten en bedrijven kunnen worden bevorderd en wat er door het Bestuur in die richting werd gedaan.

Een dergelijke omvattende arbeid zou kunnen geschieden door den hoofdambtenaar van het bureau der volksregisters, die door vergelijking met de statistieken uit Nederland en andere landen in de gelegenheid zal wezen aan deze statistieken meer waarde te geven voor het praktische leven. De wijk- en districtmeesters zullen reeds werk genoeg hebben om deze staten zuiver en juist op te maken. Zoo zij geen hoogere vergoeding ontvangen, kan men moeilijk meer arbeid van hen eischen.

Dat er aan deze statistiek wel iets moet haperen is al heel duidelijk.

Noch in het 5$^{de}$ district van Curaçao, noch op geheel Aruba wordt één enkele BAKKER gevonden. Huisbedienden treft men alléén in het stadsdistrict van Curaçao en nog 60 op het doodarme St. Eustatius.

Hoedenvlechters waren er op:

| | 1905 | 1904 | 1903 | 1902 |
|---|---|---|---|---|
| Curaçao stadsdistr. | 910 | — | — | — |
| 2$^{de}$ „ | 845 | 792 | 778 | 800 |
| 3$^{de}$ „ | 843 | 860 | 830 | 800 |
| 4$^{de}$ „ | 310 | 290 | 260 | 250 |
| 5$^{de}$ „ | 820 | 340 | 320 | 324 |
| Aruba | 101 | 101 | 100 | 100 |
| Bonaire | 161 | 160 | 130 | 149 |
| St. Martin | 30 | 2 | 2 | — |
| Saba | 10 | — | — | — |

St. Eustatius bleef tot dusverre geheel en al voor deze industrie gesloten, op Saba werd er verleden jaar een begin mede gemaakt, op St. Martin ontwikkelde ze heel aardig, bleef op Bonaire en Aruba op het doode punt, maar vloog in het 5$^{de}$ district van Curaçao met 500 vooruit.

Het eiland Curaçao telt dus volgens deze statistiek 3728 HOEDENVLECHTSTERS! Dan kan deze industrie toch waarlijk reeds nu een volksindustrie genoemd worden, ofschoon zij nog pas in hare allereerste ontwikkeling is. Maar wij gaan nog weer verder.

Op St. Eustatius en Saba wonen geen kleermakers; noch in het 2$^{de}$, 3$^{de}$ en 4$^{de}$ district, noch op Aruba, Bonaire, St. Eustatius en Saba treft men koks of keukenmeiden; op Aruba en Saba ook geen enkele naaister!

Wij gelooven, dat deze voorbeelden voldoende zullen wezen om aan te toonen, dat deze staat iets nauwkeuriger kon worden opgemaakt.

Is het niet jammer, dat men nu ongeloovig het hoofd schudt, als men leest, dat verleden jaar in het 5$^{de}$ district alleen 480 hoedenvlechtsters meer werder geteld dan in 1904, terwijl die toename in het 2$^{de}$ district 53, in het 4$^{de}$ 20 beliep, terwijl in het 3$^{de}$ zelfs een vermindering te constateeren viel van 17. Wie kan die buitengewone vlucht in het 5$^{de}$ district voldoende verklaren? Misschien vroeger niet goed geteld? Maar in de andere districten en in de stad dan?

De verzending van stroohoeden was anders enorm verleden jaar.

Werden uitgevoerd

dozijn stroohoeden;

| 1903 (half jaar) | 1904 | 1905 |
|---|---|---|
| 16 704 | 46 593 | 89 388 |

een waarde vertegenwoordigend van

| 1903 | 1904 | 1905 |
|---|---|---|
| *f* 33 408 | *f* 139 779 | *f* 335 205 |

Deze laatste getallen zijn slechts benaderd. In het Verslag lezen wij daaromtrent: „aangezien op Curaçao behalve op delfstoffen geen uitvoerrecht wordt geheven, wordt de statistiek van uitvoer opgemaakt naar de mededeelingen van de verschepers en de agenten van de schepen, waarmede de artikelen worden uitgevoerd.

Ten einde een ambtelijke opname van den uitvoer te verkrijgen, zou het bepaald noodig zijn het personeel van de recherche uit te breiden, waartoe het echter met het oog op den financieelen toestand van de kolonie niet wenschelijk is over te gaan."

Maar als men zich nu eens voorloopig slechts bepaalde tot een ambtelijke opname van uitvoer van stroohoeden alleen. Zou dat zooveel meer kosten. Wij achten een dergelijke opname van zeer groot economisch belang en hopen, dat ten minste daartoe zal worden overgegaan.

## Onze Begrooting in de Tweede Kamer

VOORLOOPIG VERSLAG.

De cijfers der ingediende begrooting werden door vele leden al even weinig bemoedigend geoordeeld als die der begrooting voor den loopenden dienst. Het tekort, dat door subsidie van het moederland moet worden aangevuld, is wel is waar f150,90,06[5] minder dan verleden jaar, maar, naar enkele leden opmerkten, staat daar tegenover, dat verscheidene posten voor memorie zijn geraamd, zoodat op grootere behoeften dan door het eindcijfer wordt aangegeven, schijnt te moeten worden gerekend. Teekenen, die er op wijzen, dat in de toekomst belangrijke verbetering is te wachten, zijn voorts niet voorhanden. Het eenige lichtpunt, dat uit de stukken oprijst en waarop sommige leden dan ook niet nalieten te wijzen, is de in verhouding tot de raming hooge opbrengst in 1905 van sommige middelen, nader vermeld op bladz. 3 van de overlegde Memorie van Toelichting van den Gouverneur.

Enkele leden spraken de verwachting uit, dat uit het Koloniaal Verslag zou blijken, dat de oeconomische toestand in vele opzichten te wenschen overlaat. Zij brachten in herinnering, dat, ingevolge belofte van den Minister, op 1 December 1905 in de Tweede Kamer afgelegd, het Koloniaal Verslag meer oeconomische gegevens zal bevatten dan tot nu toe het geval was, gegevens, die in het Verslag beter op hunne plaats schijnen dan in de noten van den uitgewerkten en toelichtenden staat van de begrooting.

Nog werd, in verband met de bespreking van den oeconomischen toestand, de vraag gesteld of reeds eene behoorlijke uitvoerstatistiek, voor de kennis van dien toestand van groot belang, is ingevoerd.

Waar de financieele toestand weinig rooskleurig is, schijnt het dringend noodig door ingrijpende wijziging der bestuursorganisatie naar bezuiniging te streven. Dit denkbeeld werd dan ook door verscheidene leden warm bepleit, zoowel wat Curaçao betreft als voor de Bovenwindsche eilanden. Op Curaçao zou, naar men meende, het middel moeten worden gezocht in decentralisatie, het ontlasten van den Gouverneur en het toekennen van meerdere zelfstandigheid aan de hoofdambtenaren, voorts in beperking van het aantal ambtenaren. Ook werd het denkbeeld van een gemeentebestuur te Willemstad aanbevolen. Te dezer zake werd overigens verwezen naar een artikel van den heer HAMELBERG in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 27 Augustus 1906, getiteld: „Decentralisatie in de kolo-

nie Curaçao," waarvan door sommige leden met instemming was kennen genomen. Wat de Bovenwindsche eilanden betreft, meende men, dat met één gezagvoerder voor de drie eilanden zou kunnen worden volstaan. Men herinnerde er voorts aan, dat door den Minister voor bedoelde eilanden is toegezegd, dat naar vereenvoudiging der rechtsbedeeling zal worden gestreefd. *Handelingen Tweede Kamer* 1905—1906, bladz. 309).

Gaarne zoude men 's Ministers zienswijze omtrent de aangeduide wijzigingen in de bestuursorganisatie vernemen.

Van enkele zijden werd krachtig gepleit voor bezuiniging op de uitgaven voor militaire doeleinden. Op hoofdstuk XI der Staatsbegrooting voor Nederland, is voor kosten van de landmacht op Curaçao niet minder dan f 171000 uitgetrokken, voor kosten van pensioenen enz. van personen, tot die landmacht behoord hebbende, f 323,00. Voegt men daar nog bij de kosten van onderhoud der fortificatiën en militaire gebouwen, ten laste van de Curaçaosche begrooting komende en thans (art. 33 *l*) geraamd op f 2400, dan blijkt voor defensiebelangen meer dan f 205,000 noodig te zijn. De leden, die dit punt ter sprake brachten, achtten dit bedrag veel te hoog, te meer wijl hun inziens vaststond, dat de „bescherming der kolonie," zooals het in den post op de Staatsbegrooting heet, toch geenszins door deze uitgaven is verzekerd. Zij vroegen of de Minister bereid is op dit punt tot bezuiniging mede te werken.

Betreffende de belastingen, die, ter gedeeltelijke voorziening in de behoeften, worden geheven, was met voldoening gezien, dat de inkomstenbelasting op Curaçao is ingevoerd. Men vroeg of de invordering regelmatig, zonder bezwaren, plaats vindt en drong er op aan, dat de invoering op de andere eilanden spoedig volge. Men sprak de hoop uit, dat de verdere hervorming van het belastingstelsel door den Gouverneur met kracht zal worden doorgezet en vroeg of de te dier zake uitgebrachte rapporten ter inzage konden worden verstrekt. Urgent noemden enkele leden de afschaffing van de in- en uitvoerrechten tusschen de eilanden onderling.

Voorts werd op het punt van belastingen de wenschelijkheid betoogd van eene zoodanige regeling der directe belastingen, dat de grondslag der heffing afhankelijk werd gesteld voor de hoogte van het subsidiecijfer, in dier voege, dat bij wege van opcenten eene hoogere belasting zou worden geheven naar mate bedoeld subsidie hooger is. Die regeling zoude het voordeel medebrengen, dat de ingezetenen der kolonie rechtstreeks belang zouden hebben bij een beheer, dat tot verlaging van het subsidie voert.

Door verschillende leden werd er de nadruk op gelegd, dat naast zuinig beheer en doelmatige belastingen, maatregelen tot verbetering der oeconomische toestanden, en onder deze vooral zulke, die de productiviteit van de eilanden beloven te verhoogen, dringend gewenscht blijven. Zij wezen er op, dat in de Nota, gevoegd bij het Voorloopig Verslag over de begrooting van 1904, talrijke maatregelen van bedoelde strekking worden aangegeven en dat, naar aanleiding daarvan, in de Memorie van Antwoord op dat Verslag verschillende beloften zijn gedaan, die echter tot op heden slechts ten deele zijn vervuld. Kan op vervulling dier beloften worden gerekend? en ook: mag men hopen, dat in overeenstemming met het dringende van den nood, daarmede wat meer spoed zal worden betracht?

De aandacht werd door sommige leden in het bijzonder nog eens gevestigd op bespoediging en verbetering der werken tot waterverschaffing, op afstand aan de bevolking van voor cultuur geschikte domeingronden, afkoop van het aloude weiderecht, en, waar noodig, onteigening ten algemeenen nutte van het groot grondbezit. Men drukte de hoop uit, dat spoedig tot oprichting van een cultuurtuin zal worden overgegaan, dat de landbouw-inspectie van die voor Suriname zal worden afgescheiden, de teelt van diverse gewassen, als divi-divi, sisal, aardnoten en wellicht zijde-katoen zal worden bevorderd, de veeteelt op de Bovenwindsche eilanden krachtig zal worden gesteund. Voorts verdient aanmoediging der industrie en huisvlijt, als een der middelen tot opheffing van de kolonie, in aanmerking te komen, in het bijzonder van de fabricage van kant, sigaren en stroohoeden. Met voldoening constateerde men, dat voor de bevordering van laatstgenoemde industrie de Koloniale Raad uit eigen initiatief f 1000 op de begrooting heeft uitgetrokken.

Meer dan één anderen maatregel achtten intusschen de hier aan het woord zijnde leden voor de ontwikkeling van Curaçao gewenscht en noodzakelijk de ontginning der phosphaatmijnen van San Barbara. Zij noemden dit een levensbelang der kolonie en hoopten dat eindelijk de onwil van den heer GODDEN, om tot de ontginning mede te werken, eens zou worden gefnuikt. Zal ten deze de Curaçaosche Mijnwet, eenmaal tot stand gekomen overeenkomstig het ingediende wetsontwerp (n°. 51 van de stukken dezer Zitting) voorziening brengen? Men zou gaarne dienaangaande de zienswijze van den Minister vernemen.

Ten slotte gaf men de hoop te kennen, dat men eerlang met Venezuela over de differentieele rechten tot een minnelijke schikking zou komen.

Sommige leden wenschten te verklaren dat zij met genoegen hadden gezien, dat de nieuw opgetreden Koloniale Raad met kracht medewerkt aan de ontwikkeling der kolonie en blijkbaar meer vertrouwen heeft in de toekomst van den landbouw dan vroeger wel het geval was.

Door enkele leden werd betwijfeld of tegenover den Kolonialen Raad wel steeds de juiste houding wordt aangenomen. Deze leden meenden, dat de Gouverneur wel eens te veel neiging aan den dag legde om zijne meening in strijd met dien van den Raad door te zetten. Zoo o. a. bij het tot stand brengen der inkomstenbelasting, alsmede bij de thans aanhangige onderwijsverordening. Zij spraken den wensch uit, dat deze laatste verordening niet zoude worden ingevoerd, alvorens de vermeerdering van uitgaven, welke zij noodig zal maken, bij de wet zal zijn goedgekeurd.

Andere leden kwamen ten krachtigste op tegen vorenstaande beoordeeling van de houding van den Gouverneur en waren integendeel van meening, dat de Koloniale Raad niet steeds voldoend meegaande was geweest, bepaaldelijk niet bij de quaestie der inkomstenbelasting. Zij meenden, dat het alleszins waardeering verdiende, dat de Gouverneur desondanks de verordening tot stand heeft weten te brengen.

Enkele stemmen gingen op ten behoeve van eene uitbreiding der bevoegdheden van de raden van positie op de kleinere eilanden. Men drong aan op meerdere samenwerking met die raden, opdat van hunne kennis van plaatselijke toestanden en behoeften het profijt wordt getrokken, dat mogelijk is. In verband met een en ander bepleitte men ook het denkbeeld de leden dier raden schadeloosstelling toe te kennen.

De vraag werd gedaan of er reeds eene regeling verkregen is voor het afteekenen der scheepspapieren van op Venezuela varende Curaçaosche schepen door den consul van Columbia. In de rede des Ministers in de Tweede Kamer op 1 December 1905 was daarvan sprake.

Wat de gewijzigde inrichting der begrooting betreft, welke samengaat met eene vermindering van het aantal artikelen van 224 op 124, in het algemeen had men daartegen geen bezwaar. Echter zijn, naar sommige leden opmerkten, wel enkele uitgaven gecombineerd, die daarvoor een te verschillend karakter dragen. Zoodanige samenvoeging staat aan een gemakkelijk overzicht van de uitgaven, die in verschillende jaren respectievelijk voor eenig doel zijn uitgegeven, in den weg.

## CURAÇAO.

### Iste AFDEELING.

Art. 1. De specificatie van dezen post vergelijkende met die der overeenkomstige posten op de begrooting voor 1906, schijnt het dat onder het uitgetrokken bedrag ook is begrepen het bedrag van f 3000, hetwelk de Minister, blijkens de destijds ingezonden Nota van Wijzigingen betreffende de begrooting voor 1906 [Gedrukte stukken 1905—1907, 80 n°. 1) noodig oordeelde met het oog op eene gewijzigde regeling van het districtsbeheer. In verband daarmede verklaarden enkele leden gaarne te zullen vernemen, welke overwegende belangen er betrokken zijn bij de invoering van bedoelde gewijzigde regeling, in strijd met de meening van den Kolonialen Raad.

Andere leden betuigden met het denkbeeld eener verdeeling in twee districten hunne instemming en wilden, althans bij wijze van proef, voor een jaar, met de nieuwe regeling medegaan.

Art. 2. Tegen den post bestond geen bezwaar, maar men betwijfelde of er voor den Minister voldoende aanleiding bestond, waar de post door den Kolonialen Raad van de begrooting was afgevoerd, hem zijnerzijds daar weder op te brengen.

Art. 3. Men vroeg of de voorbereiding eener herziening der West-Indische pensioenreglementen, waarvan melding wordt gemaakt aan het slot der Memorie van Antwoord betreffende de vorige begrooting, nog niet is afgeloopen.

Art. 4. Men vroeg, welke de werkzaamheden zijn, die door de Kamer van koophandel en nijverheid worden verricht.

### IIde AFDEELING.

Art. 5. Enkele leden betoogden de wenschelijkheid van verkorting der preventieve hechtenis. Is de Minister in staat gegevens te verstrekken betreffende toepassing van dit instituut?

Voorts werd door sommigen aangedrongen op betere maatregelen ter voorkoming van diefstal van te velde staande oogst en van klein vee, van het kappen van hout en branden van houtskool door daartoe niet-gerechtigden en het vernielen van boomen.

Het denkbeeld werd geopperd om de veldwachters, van wier geschiktheid de mededeelingen in den uitgewerkten staat geen hoogen dunk geven, door bereden maréchaussees te vervangen.

Blijkens den uitgewerkten staat moet op de Bovenwindsche eilanden de rechtspleging veelal in het Engelsch worden gevoerd uit gebrek aan de Nederlandsche taal machtig zijnde rechters. Verschillende leden meenden, dat in die omstandigheid aanleiding is gelegen om alle processtukken in appèlzaken kosteloos in het Nederlandsch te doen vertalen, onverschillig of de in appèl komenden onvermogend zijn of niet.

### IIIde AFDEELING.

Art. 10. Naar aanleiding van de mededeeling in den uitgewerkten staat, dat het vrachtvervoer van Aruba en Bonaire met den in Juli 1905 geopenden stoombootdienst met het Deensche schip *Christiansted*, zeer veel te wenschen overlaat, werd de vraag gedaan, of dat wellicht is te wijten aan te hooge vrachtprijzen.

### IVde AFDEELING.

Art. 13. Er werd opgewezen, dat de Gouverneur één predikant bij de vereenigde Protestantsche Gemeente voldoende acht, de Kerkeraad daarentegen er twee noodig oordeelt en de Gouverneur zich bij die zienswijze heeft neêrgelegd. Men merkte intusschen op, dat blijkens het Koloniaal Verslag in 1904 1905, bij de Protestantsche Gemeenten op Curaçao niet meer dan 27 personen zijn gedoopt en 2 huwelijken zijn ingezegend, terwijl slechts 8 kinderen de Zondagsschool bezochten, cijfers die niet op uitgebreide werkzaamheden der predikanten wijzen. Gaarne zoude men van die werkzaamheden een overzicht ontvangen en voorts opgaven aangaande hunne verloven.

Men vestigde er de aandacht op, dat terwijl de staat der bijlagen van het Koloniaal Verslag 1905, over Curaçao, bijlage B omschrijft als: „Opgave van de sterkte der bevolking van de eilanden der kolonie, verdeeld naar de plaatsen van geboorte en de kerkgenootschappen", die bijlage inderdaad eene verdeeling naar verschillende beroepen, bedrijven en ambachten geeft. Getallen, aangevende de sterkte van elk kerkgenootschap in de kolonie, komen in genoemd verslag niet voor en ontbreken eveneens in de *Jaarcijfers*.

Art. 16. Sommige leden verklaarden, dat zij de nadere voorstellen van den Gouverneur betreffende verhooging der bijdrage van het gouvernement en verlaging der aan de scholen te stellen eischen goedkeurden, als meer in overeenstemming met hetgeen ten deze bereikbaar moet worden geacht. Echter moeten deze lagere eischen beschouwd worden een voorloopig karakter te dragen en mag het streven naar hooger peil niet worden losgelaten. De vierde rang—in de tegenwoordige omstandigheden toelaatbaar, zelfs onmisbaar—dient later te worden afgeschaft.

Met genoegen verklaarden deze leden te hebben gezien, dat ook de woordvoerders van het Roomsch-Katholiek bijzonder onderwijs met deze regeling hunne tevredenheid hebben betuigd.

Voorts gaf men zijne ingenomenheid te kennen met den steun, dien het gouvernement aan het particulier initiatief op het gebied van ambachts- en handelsonderwijs wil verleenen en dat het schooltuinen wil aanleggen ten behoeve van aanschouwelijk landbouwonderwijs.

### Vde AFDEELING.

Art. 17. Over de rustende schutterij wordt in het Koloniaal Verslag het stilzwijgen bewaard. Sommige leden zouden daaromtrent gaarne iets vernemen, o. a. omtrent de werkzaamheden, die voor de personeele toelagen, welke worden toegekend, worden verricht.

Art. 19. Wat de volksgezondheid betreft, kan, zoo merkte men op, afnam van het aantal leprozen worden geconstateerd. Daarentegen neemt het aantal krankzinnigen toe en is in de laatste tijden veel typhus voorgekomen. Moet worden aangenomen dat laatstgenoemd verschijnsel in verband staat met het slechte drinkwater? Welk soort van typhus is het voorts geweest?

Gevraagd werd of de maatregelen tegen het optreden van gele koorts wel voldoende zijn.

Enkele leden vroegen, waarom men arbeiders van Bonaire, die bij den Lawaspoorweg hadden gewerkt, — een werk waarbij veel sterfte onder dat soort arbeiders voorkomt en waartegen zij dan ook waren gewaarschuwd, — niet in het hospitaal te Curaçao heeft willen opnemen.

Is het niet mogelijk, — zoo werd gevraagd, — de vorming van verloskundigen en de opleiding van geneesheeren voor de buitendistricten, te Curaçao of wel te Paramaribo te doen plaats hebben?

Art. 21. Gevraagd werd, of de verdeeling van de arbeidskracht van den inspecteur van den landbouw over Suriname en Curaçao in de praktijk voldoet.

Art. 23. Men vroeg naar de resultaten van de bestaande ordonnantie betreffende de bestrijding der lepra.

Art. 26. Is reeds door DR. BOEKE een rapport uitgebracht, betreffende het visscherijbedrijf en, zoo ja, tot welke conclusie strekt dat rapport? Sommige leden bevalen maatregelen

aan in het belang der schildpadteelt bij Curaçao en bij Aruba.

(*Wordt vervolgd*).

**Ingezonden Mededeelingen.**



# Nieuwsberichten.

## Curaçao.

**Havennieuws.**

**Van 1—15 Nov. liepen onze haven binnen:**

| | |
|---|---|
| Stoombooten | 22 |
| Goeletten | 21 |
| Bijlanders | 13 |
| Totaal | 55 schepen, |

waaronder weder één veeboot. 't Wil nog niet op Cuba, naar het schijnt.

***

H. M. *Kortenaer* is verleden Zaterdag naar Martinique vertrokken.

***

Dezer dagen zal Mr. G. J. FABIUS naar Nederland, via New-York, terugkeeren.

**Dankbetuiging.**

In dank ontvingen wij van den heer Postdirecteur A. C. DE VEER de tarieven en bepalingen der Posterijen in de Kolonie Curaçao, zeer praktisch bijeengevoegd, tot groot gemak van het publiek. Of ze te koop zijn, of gratis, weten wij niet.

***

Van den „Toren van Eiffel" kwam reeds een kalender voor het jaar 1907 ons bureau binnengevallen. Het is de eerste, op een alleraardigst schild. Den heer BRANDAO zeggen wij dank voor deze beleefdheid.

**Examen.**

De Eerw. Soeur M. PHILOMÈNE van de Congregatie van Roosendaal heeft zich Vrijdagmorgen met schitterend succes aan het examen voor het Diploma in de Engelsche taal onderworpen.

Van ganscher harte onze welgemeende gelukwenschen.

**De Curaçaosche Maatschappij.**

Wij vestigen de aandacht onzer Lezers op de Bekendmaking dezer Maatschappij, voorkomende op het laatste blad dezer courant. De algemeene vergadering met lezing van den Heer VERSLUYS zal Donderdag 's avonds om halfacht in de *Krijgsraadzaal* worden gehouden.

**Muziek.**

Woensdag a. s, om 7,30 uur muziekuitvoering in het Wilhelmina-Park.

**„Onze Vloot."**

De Nederlandsche Vereeniging „Onze Vloot" werd opgericht 26 Mei en goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 26 Juli 1906.

Het doel dezer vereeniging, onafhankelijk van staatkundige partijen, is „de kennis van en de belangstelling in de Nederlandsche Zeemacht aan te kweeken en te versterken bij alle Nederlandsche onderdanen in het Moederland, in de Koloniën en in het Buitenland."

Ter bereiking van dit doel wenscht de Vereeniging:

1. alle wettige en oirbare middelen van propaganda toe te passen, die naar gelang van plaatselijke toestanden geschikt worden geoordeeld;

2. de geestelijke en stoffelijke belangen van het personeel der Nederlandsche Zeemacht vooral buiten de zeegaten van het Rijk in Europa te behartigen, voor zoover de Wet, het Staatsbestuur of andere Vereenigingen daarin niet voorzien.

3. eventueel beschikbaar komende fondsen aan te wenden tot het geven van blijken van belangstelling in de Nederlandsche Zeemacht in het algemeen."

Aldus wordt het doel en de werkkring dezer vereeniging in art. 3 en 4 der Statuten omschreven.

Voegen wij hier nog aan toe, dat de Algemeene Raad, bestaande uit 30 voorname personen van alle rangen en standen en gezindten in Nederland een Oproeping deed aan het Nederlandsche Volk, besluitend met de volgende woorden:

„En wanneer onze schepelingen buiten Europa aan den vasten wal komen, is er dan beter propaganda voor „Onze Vloot" denkbaar, dan hen te ontvangen met Hollandsche gastvrijheid en hun aan te bieden een Hollandsch te-huis?"

Deze woorden zijn ons uit het hart gegrepen. Onze Jantjes hadden immer onze volle sympathie en gaarne zullen wij medewerken om binnen onze Kolonie een afdeeling op te richten dezer echt vaderlandlievende vereeniging. Sinds lang zagen wij uit naar een middel om zulk een Hollandsch Te-huis voor onze matrozen te stichten binnen onze Kolonie. Zulk een hoogst nuttige instelling zal wezen de meest practische uiting van sympathie der Curaçaosche Bevolking voor onze vloot, waarvan Curaçao zooveel bescherming geniet.

De Voorzitter der vereeniging, de oud-Minister van Marine A. G. ELLIS, gepensioneerde Vice-Admiraal, nam het initiatief om „Onze Vloot" ook op Curaçao bekend te maken; de 1ste Luitenant ter zee 1ste Kl. W. H. C. HOOG, 1ste off. a/b van H. M. *Kortenaer*, schreef aan verschillende redacties van Curaçaosche Bladen om daaraan gevolg te geven, terwijl de heer MOZES S. L. MADURO zich gaarne bereid verklaarde betuigingen van adhaesie met deze Vereeniging te ontvangen om bij voldoende deelname over te gaan tot het oprichten eener Afdeeling Curaçao.

Velen zullen, naar wij hopen, het hooge nut dezer Vereeniging inzien en hunne adhaesie-betuigingen insturen bij den heer M. S. L. MADURO, opdat zulk een Afdeeling hier worde opgericht en wij weldra kunnen overgaan, bij onze bekende gastvrijheid voor de officieren, ook een Te-huis te stichten voor de matrozen. Tot dusverre hebben dezen op Curaçao al heel weinig vertier.

**Regenval.**

| | mM. |
|---|---|
| Fort Amsterdam | 472,3 |
| Plantage Savonet | 388 |
| „ Knip | 381.7 |
| „ Klein Sta. Martha | 447,6 |
| „ Siberie | 286 |
| „ Morgenster | 484,7 |
| „ Gr. St. Joris | 497 |
| „ Fuik | 419,9 |
| „ Beekenburg | 438,8 |
| „ Noordkant | 287 |

En toch, na zooveel regen gedurende de vorige maand, hoort men nu reeds, dat een flinke bui weer allernoodzakelijkst is. Gelukkig, begint de lucht weer wat los te worden.

Hoe plaatselijk de regen hier valt, blijke ten overvloede uit het groote verschil der opgegeven cijfers. Nog meer in 't bijzonder ziet men dit uit het volgende:

Op 6 Nov. viel er in de stad 25,2 mM., op Fuik 103 mM., op Morgenster 101 mM., terwijl den 13den op Fuik 142,3 mM. viel, regende het op Morgenster slechts 41,7 mM., op Siberie 13 mM., op Kl. Sta. Martha 6 mM.

# Buitenland.

**FRANKRIJK.**

In de „Osservatore Romano" van 17 Oct. komt het volgende artikel voor:

„De redevoeringen, die de mannen van het bestuur in Frankrijk blijven uitspreken, de taal door hunne dagbladen aangenomen, laten duidelijk zien het veldplan dat de zen hebben ontworpen, om door dreigementen te beantwoorden de kalme en waardige, maar ook vaste en onverzettelijke houding van den H. Stoel, in het afwijzen van hunne Scheidingswet.

Na een lange reeks leugens, lasteringen, insinuaties van alle slag loopen deze mannen, verlegen met toestanden van heden, en onzeker van den dag van morgen, tezamen in hun laatsten loopgraaf, van waaruit zij met zekerheid en met succes de Kerk en haar verheven Opperhoofd denken te bestrijden. Zij verwerpen zijn gezag, lijden onder het verzet, maken hem verdacht, trachtten hem alle crediet te ontnemen, zoo dit mogelijk was, in de oogen der meer gezonde en eerlijke partij der Fransche republikeinen.

Het antirepublikeinsch complot. Ziedaar het tooverwoord, ziedaar het schrikbeeld, waarmee zij nog het volk zoeken op te jagen.

Het complot, dat met fantastische listen nu buiten de Fransche grenzen hulp zou gaan zoeken — daardoor onder de niet-Franschen Frankrijk zelf belachelijk makend —, om straks nog diezelfde hulp te vragen van de aanhangers der monarchistische partij binnen de Fransche grenzen. Met deze allen zou de Paus van plan zijn het gevaar der republiek te bezweren.

Al de redevoeringen, die voor de scheiding pleiten, zetten met meer of minder geweld op deze tonen in. Zoo Combes, Briand, Clemenceau, meesters in dit soort van sluwheden, misleiding en lage streken.

Welnu in deze laatste verschansing, waarin deze onversaagde mannen zich verdekt trachten op te stellen, willen wij het anticlericale Jacobinisme en het sectarisme van deze heeren bestormen, hen in 't gezicht uitdagend tot een strijd, waaraan zij zich gaandeweg zullen zoeken te onttrekken. Wij dagen ze uit ons aan te wijzen, niet een publiek document, niet een pauselijke redevoering, maar zelfs een enkel woord van den Paus: een simpelen uitroep, die eenigerleiwijze te kennen geeft of laat vermoeden, dat de Paus eenigen afkeer heeft voor den vorm van bestuur, die op heden in Frankrijk vigeerend is. Wij dagen ze uit aan te wijzen, of ooit of ergens de Paus het verlangen heeft geuit naar den ondergang der republiek of zijn goedkeuring of aanmoediging te hebben gegeven aan degenen, die ze bestrijden. Daar leeft geen gedachte in den menschelijken geest, geen gevoelen in 't menschelijk hart, of het openbaart zich op een of andere manier; met hoeveel zorg het ook wordt verborgen gehouden. Waar en wanneer heeft de Paus ook maar één woord gezegd, dat daarvan blijk geeft, of reden geeft tot een vermoeden van iets dergelijks.

Maar waartoe onzen tijd en moeite verliezen, met aan te toonen, dat de Paus nooit iets heeft gezegd, dat kan doen denken aan afkeer of vijandschap tegen de republikeinsche instellingen, van heden in Frankrijk? Herinneren wij er liever aan, dat Z. H. in een geheel tegenovergestelden zin heeft gesproken, en dit wel in een plechtigen en helderen vorm, die geen commentaar toelaat.

In de gedenkwaardige encycliek van 10 Augustus van dit jaar, die Z. H. richtte tot de Fransche Bisschoppen, voorzag de H. Vader zeer wijselijk reeds de insinuaties en de beschuldigingen der tegenstanders, wier onoprechtheid en trouweloosheid Hij genoeg kende.

Hij voorzag toen reeds, wat door de vijanden der Kerk zou gezegd worden en nu zoo driest telkens en telkens herhaald wordt.

„Zij (zoo drukte de H. Vader zich uit) zullen alle krachten inspannen, om het volk te overreden, dat Wij niet enkel het heil der Kerk in Frankrijk beoogen; dat ons een ander plan bezielt, geheel vreemd aan den godsdienst; dat de vorm der republiek in Frankrijk ons een hatelijken toestand lijkt, en dat wij onze hulp verleenen om haar de krachten der tegenpartij te ontrooven." En deze trouwelooze en lasterlijke insinuaties afwijzend, stempelde de Paus reeds op dat uur dusdanig gedrag „met al de verontwaardiging, die in Hem was, met valschheid." Daartegen noodigde hij de geestelijke herders en alle geloovigen in Frankrijk uit, om hun stem te verheffen, ter verijdeling van de lage listen der vijanden en ter voorlichting van de gemeente.

Dit en niets anders heeft de Paus gezegd, nog na dat de regeering der republiek „onrecht op onrecht" tot schade der Kerk, had gestapeld, en den Paus diep had beleedigd, door de willekeurige verbreking van het Concordaat, een bilateraal contract, wat geheel en al ongeldig door één der partijen verbroken werd zonder medeweten en tegen ten wier andere partij; welke verbreking werd bezegeld door de Scheidingswet.

Maar ondanks de overzware schuld, die voor deze lieden blijkt uit de heldere en krachtdadige woorden van de Pauselijke Encycliek geven de tegenstanders zich niet gewonnen en nog in deze dagen, blijven zij in hunne bladen herhalen:

Wilt gij nog het bewijs, dat de Paus het eens is met de monarchistische partijen en 't complot, dat dezen smeden om de republiek neer te halen? Ziehier dan het klare bewijs. De monarchiste bladen in Frankrijk, die met critiek en aanvallen op Leo XIII en zijn politiek niet zuinig zijn, hebben daartegen niets dan woorden van lof en bewondering over voor Pius X.

De hoofden der anti-republikiensche partij laten niet af hun aanhangers aan te moedigen zich aan 't hoofd der oppositie te stellen en de Scheidingswet met alle macht te weerstaan. En ten laatsten heeft Pius X, zijn denkbeelden en meeningen willende bekend maken betreffende deze wet zelf, een onderhoud gehad met een redacteur van een monarchistisch blad de „Gaulois" De bedoeling is duidelijk, het complot bewezen.

Wordt vervolgd.

# Advertentien.

Op den 9den November ontvingen wij uit Amsterdam de treurige tijding, dat onze geliefde Vader, de Heer

**H. C. JANSE,**

aldaar is overleden.

J. JANSE

J. B. M. JANSE—NEYENHUYS.

*Enige en algemeene kennisgeving.*

## Curaçaosche Maatschappij

**tot Bevordering van Landb., Veeteelt, Zoutw. en Visscherij.**

ALGEMEENE VERGADERING van Leden der M[ij]. op Donderdag 22 November e. k., 's avonds half acht, op de Krijgsraadzaal in het Fort Amsterdam, alhier.

Aan de orde:

1°. Notulen;
2°. Vaststelling der Rekening over 1905 en der begrooting voor 1907;
3°. Voordracht van den Heer W. VERSLUYS, Landbouwkundige voor deze kolonie. Onderwerp: De Dividivi Cultuur.
4°. Rondvraag.

Curaçao, 15 November 1906.

H. H. R. CHAPMAN, Voorz.
G. B. DUSSEL, Secretaris.

## Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar-* en *Beleenbank* van den 10 Februari 1905 t|m 31 Augustus 1905, onder N°. 1 T t|m N°. 8338 T, zal plaats hebben op DONDERDAG den 21[sten] November en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 14[den] November 1906.

*De Voorzitter.*
A. JESURUN.

## LET OP!

Ondergeteekende neemt hierbij de vrijheid het geëerd publiek zijne diensten aan te bieben. Kantooruren 8 v. m. — 2 n. m. Heerenstraat, huis No. 24.

J. L. C. MONSANTO,
*Praktizijn.*



## Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nueve sus trabajos a sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:

De 8 A. M.—4 P. M.

## „HET HERT."

Drinkt steeds het heerlijke Lans' export Bier „Het Hert", het heeft een zuiveren en aangenamen smaak en is het meest geschikte Bier voor ons warm klimaat, dewijl het zeer weinig alcohol bevat.

Agenten voor Curaçao,

DE LANNOY & C°.

## LA DICHA EN EL HOGAR.

## Elixir de Capuchino,

PREPARADO POR

**H. SUELS,**

*Miembro de la Facultad Médica de los EE. UU. de Venezuela, Premiado con medalla de oro en la Exposición Industrial de Valencia, (Carabobo) 1901 y Universal de St. Luis, EE. UU. de América 1904.*

**Para la completa curación de:**

La anemia, abatimiento, vértigos, languidez, palpitaciones, color pálido, extenuación, empobrecimiento de la sangre, etc, etc. etc.

Agentes en Curazao,

DE LANNOY & Co
OTRABANDA,
BOTICA CENTRAL



## DE ECHTE CURAÇAO-LIKEUR

GEDISTILLEERD DOOR

**JOUBERT & Co.**

van uitgezochte, versche *Curaçaosche* Oranjeschillen. Bekroond met 1sten Prijs, de Zilveren medaille, op de Koloniale Tentoonstelling, Mei 1904.

Te verkrijgen in de
Botica Nacional
Otrabanda



Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO